

## Regnskapsfaglig veiledning til årsregnskap, partifinansiering

Denne faglige veiledningen er utarbeidet i sammenheng med rapporteringsskjemaet RA-0604 som skal benyttes for den årlige rapporteringen til SSB. Både mal og skjema bygger på partiloven med forskrift. Tilsvarende veiledning er bygget inn i selve skjemaet. Årsregnskapet inneholder noen flere poster enn det som skal rapporteres etter partiloven.

Forskriften til partiloven og særlig veileder til partilovforskriften gir mer inngående forklaringer og flere eksempler. Disse dokumentene kan søkes opp på lovdata.no, det finnes lenker på partiportalen.no eller bruk disse:

Partiloven <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-102>

Forskriften til partiloven <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-02-05-107>

Veileder til forskriften: <https://lovdata.no/static/SF/sf-20140205-0107-01-02.pdf?timestamp=1507892654000>

Alle henvisninger til lovparagrafer er til partiloven, henvisninger til forskriften og veileder til forskriften angis særskilt.

## Innhold

Generelle forhold .....	3
I virksomhet i regnskapsåret .....	3
De folkevalgte gruppene .....	3
Partiledde på kommunenivå .....	3
Regnskapsplikt.....	4
Generelt om offentlig støtte .....	4
Bruttoføring.....	4
Lovstridige bidrag .....	4
Hovedposter i årsregnskapet .....	5
Statlig støtte etter partiloven.....	5
Kommunal/fylkeskommunal partistøtte .....	5
Annen offentlig støtte .....	5
Medlemskontingenter direkte innbetalt til partiledet.....	6
Inntekter fra lotterier, innsamlingsaksjoner og lignende.....	6
Kapitalinntekter .....	6
Inntekter fra forretningsvirksomhet .....	7
Andre inntekter fra egen virksomhet.....	7
Bidrag, generelt .....	7
Bidrag fra privatpersoner .....	9
Bidrag fra kommersielle foretak (bedrifter).....	9
Bidrag fra organisasjoner i arbeidslivet.....	9

Bidrag fra andre organisasjoner, foreninger o.l. ....	9
Bidrag fra andre.....	9
Overføringer fra andre partiledd (intern overføring).....	10
Kostnader etter art.....	10
Lønnskostnader .....	10
Varekostnader .....	10
Kostnader til anskaffelse av tjenester .....	11
Avskrivninger (inkl. Nedskrivninger).....	11
Finanskostnader .....	11
Overføringer til andre partiledd .....	12
Balanse .....	12
Omløpsmidler.....	12
Anleggsmidler.....	12
Kortsiktig gjeld.....	13
Langsiktig gjeld .....	13
Egenkapital .....	13
Noter .....	14
Spesifisering av bidrag.....	14
Politiske eller forretningsmessige avtaler .....	15
Sponsoravtaler .....	15
Bidrag til tilknyttede organisasjoner og/eller organisasjoner kontrollert av partiledet .....	15
Kostnader etter aktivitet .....	15
Administrasjonskostnader.....	15
Kostnader i forbindelse med partiaktiviteter .....	16
Markedsføringstiltak i forbindelse med valgkamp.....	16
Andre kostnader i forbindelse med valgkamp .....	16
Overføringer til andre partiledd .....	16
Låneavtaler, fordringer og gjeld .....	16

## Generelle forhold

### I virksomhet i regnskapsåret

Når det skal vurderes om et partiledde har hatt virksomhet i regnskapsåret, kan flere forhold ha betydning:

- om det har vært avholdt årsmøte eller
- om partiledde hadde et styre i hele eller deler av året eller
- om partiledde har hatt noen form for politisk aktivitet i hele eller deler av året
- om det har mottatt statlig støtte i regnskapsåret

Har ett av forholdet intrådt, har partiledde hatt virksomhet i regnskapsåret og må vurdere om det er regnskapspliktig etter partiloven.

Regnskapsåret følger kalenderåret, jf. § 3-4 i forskrift til pl.

### De folkevalgte gruppene

Midler som de folkevalgte gruppene i kommunestyre, fylkesting eller Stortinget selv disponerer, skal ikke regnes med i årsregnskapet. Midler som disse gruppene ev. overfører til partiet eller partiledde, skal derimot inngå i det enkelte partis eller partileddes regnskap som inntekt. Hvis overføring har skjedd i form av kjøp av tjenester/varer (for eksempel betaling for utført arbeid) skal det inntektsføres som inntekt fra egen forretningsvirksomhet (spm 9) eller Andre inntekter fra egen virksomhet (spm 10). Hvis midlene overføres uten binding, er overføringen å anse som et bidrag, og kategoriseres under spørsmål 11-15 (inkl ev identifisering i spørsmål 34 hvis bidraget overskrider terskelverdien.

Eventuelle utlegg som partiet eller partiledde har for disse gruppene, skal inngå som kostnad i partiets eller partileddes regnskap.

*Lovhenvising: § 1 (3)*

### Partiledde på kommune- og fylkesnivå

Partileddene skal føre regnskap for hele partiorganisasjonen i kommunen, det vil si at inntekter i eventuelle lokallag i kommunen som ikke selv er selvstendige juridiske personer, men formelt sett del av kommunepartiet, skal regnes med. Lokallaget skal dermed også tas med i regnskapet for øvrig.

Det rapporterende partiledde skal inkludere alle regnskapsmessige forhold til underliggende enheter i sitt regnskap dersom disse ikke er selvstendige juridiske personer. Hvis partiledde selv ville bli ansvarlig for gjelden til en underliggende enhet i en rettsvist, er det svært mye som tyder på at den underliggende enheten ikke er selvstendig juridisk person og at enhetens økonomi må inngå i partileddes regnskap.

Selv om lokale enheter har eget organisasjonsnummer må det inkluderes i regnskapet når lokallaget har tildelt oppgaver knyttet til politikkgjennomføring i kommunen/fylket. Dette gjelder typisk for bydelspartier i Oslo og fortsatt eksisterende partiledde i nedlagte fylker hvis fortsatt er valgkretser til Stortinget. Viser her til tolkningsuttalelse fra Partilovnemnda av 25.03.2019 (se tolkningsuttalelse på [www.partilovnemnda.no](http://www.partilovnemnda.no))

### Utdypende

Har den underliggende enheten eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret, er den en selvstendig juridisk person. En underliggende partiorganisasjon eller enhet kan imidlertid være en selvstendig juridisk person selv om den ikke er registrert med eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret. Kjennetegn på juridisk selvstendighet i slike tilfeller kan være at enheten har et eget styre, egne

vedtekter, adskilt økonomi, fører selvstendig regnskap etter interne vedtekter, er ansvarlig for egen gjeld ved eventuell rettstvist mm. Flere av kjennetegnene bør foreligge.

Merk også at alle bidrag som blir gitt til underliggende organisasjonsledd, som er selvstendige juridiske personer og der bidraget overstiger grenseverdiene i pl § 18 fjerde ledd og § 20, skal inngå som note.

### Regnskapsplikt

Alle partier eller partiledde som i løpet av regnskapsåret har hatt minst 12 000 kr i samlede inntekter etter fradrag av all offentlig støtte, er pålagt å føre årsregnskap etter partiloven med oppsett etter forskrift til partiloven, jf. partiloven (heretter pl) § 18 (2) og (3) samt forskriften kapittel 3 og 4.

Det anbefales at alle partier og partiledde fører regnskap etter dette regelverket uavhengig av inntektsnivået.

### Generelt om offentlig støtte

Offentlig støtte består av:

- Statlig grunn- og stemmestøtte.
- Kommunal og fylkeskommunal partistøtte
- Annen offentlig støtte

*Lovhenvi­sing:* §19(2) a-c

Mer om offentlig støtte, se under «Hovedposter i årsregnskapet».

### Bruttoføring

Bruttoføring betyr at inntekter ikke skal reduseres med kostnader, og kostnader skal ikke reduseres med inntekter. Refusjoner og mva skal heller ikke redusere beløpene. Alle beløp skal tas med uten noen form for motregning.

*Lovhenvi­sing:* pl-forskrift § 3-2 (1) e.

### Utdypende

Motregninger i form av gjeld og fordring overfor en og samme motpart, kan føres på en konto i bokholderiet, men motregninger skal ikke redusere inntektene eller kostnadene i resultatregnskapet. Gjeld må altså ha en motpost under kostnader og fordring en motpost under inntekter.

### Lovstridige bidrag

Har partiledde mottatt bidrag eller sponsormidler fra bidragsytere som er i strid med loven, og bidraget/ene ikke er tilbakebetalt eller overført til statskassen innen fire uker fra det er mottatt, må bidraget uansett regnskapsføres og oppgis i noter - og om mulig identifiseres.

Verdien av slike bidrag spiller ingen rolle. Lovstridige bidrag har egen post i årsregnskapet.

Bidragsytere i strid med loven er:

- anonym givere
- rettssubjekt kontrollert av stat eller annen offentlig myndighet
- privatperson uten norsk statsborgerskap og uten stemmerett ved kommunestyre eller fylkestingsvalg
- en juridisk person registrert i utlandet

Rettssubjekt kontrollert av stat eller annen offentlig myndighet kan f.eks. være offentlig eiet foretak, bedrift, offentlig institusjon eller organisasjon mv.

## Unntak

Merk at bingoinntekter, innsamlinger og loddsalg på møter o.l. ikke regnes som anonyme bidrag.

*Lovhenvising: § 17a*

### *Utdypende:*

#### Betydning av fristen

Hvis beløpet ble tilbakebetalt eller overført til statskassen innen fire uker og før 31.12., kan det mottatte beløpet føres til inntekt (deb Bank/cr Ulovlig bidrag) og tilbakebetalingen som inntektsreduksjon (deb Ulovlig bidrag/cr Bank) i regnskapet.

*Lovhenvising: § 17a (5)*

#### Mer om bokføring

- Hovedregelen for lovstridige bidrag er at innbetalingen føres som inntekt og tilbakebetalingen eller overføringen til statskassen føres som kostnad («Avskrivninger»). Fram til oppgjør skal verdien (beløpet) være ført både under eiendeler og under gjeld.
- Hvis beløpet ikke gjøres opp innen fristen og så lenge det er i partiledets besittelse, skal det ikke føres som inntektsreduksjon. Føringsen blir deb. «Bank» / cr. «Lovstridig bidrag» samt deb. «Avskrivninger» / cr. «Kortsiktig gjeld».
- Hvis beløpet ble mottatt på slutten av året og ikke er tilbakebetalt eller overført statskassen innen 31.12. i regnskapsåret, men likevel ble betalt tilbake eller til staten innen fristen, skal verdien (beløpet) føres som inntekt og som del av omløpsmidlene, dessuten som gjeld per 31.12. og kan føres som inntektsreduksjon i regnskapsåret.
- Bidrag i form av annet enn penger verdsettes til omsetningsverdi, benytt eventuelt en anslått markedsverdi, jf. pl. § 19 (4).
- Er det eller de lovstridige bidragene på tilsammen 12 000 kroner eller mer, faller partiet (partiledet) inn under regnskapsplikten etter partiloven.

## Hovedposter i årsregnskapet

### Statlig støtte etter partiloven

Statlig grunn- og stemmestøtte blir betalt til kommunale og fylkeskommunale partiled og til fylkesungdomsorganisasjonene fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Kommunal- og moderniseringsdepartementet betaler slik støtte til de sentrale partiorganisasjonene og de sentrale ungdomsorganisasjonene.

*Lovhenvising: §§ 11, 12, 13*

### Kommunal/fylkeskommunal partistøtte

Dette gjelder kommunal/fylkeskommunal partistøtte og må ikke forveksles med statlig grunn- og stemmestøtte. Noen kommuner og fylker kaller støtten for stemmestøtte. Støtten må heller ikke forveksles med støtten som de folkevalgte organene i kommunen eller fylket mottar, jf over. Denne støtten er ikke gitt til partiet, så hvis den gis videre til partiet kan det ikke inntektføres som offentlig støtte.

(Spørsmålet er ikke relevant for av partienes hovedorganisasjoner, i Altinn-skjemaet er dette «spærret» for hovedorganisasjonene).

*Lovhenvising: § 19 (2) b*

### Annen offentlig støtte

Annen offentlig støtte som ikke er ført annet sted, skal tas med her, dvs. alle utbetalinger fra offentlig organ, som ikke er tatt med ellers. Det er det utbetalende organets juridiske form som

avgjør om det er offentlig støtte. For eksempel vil "momskompensasjon generell ordning" som de sentrale politiske ungdomsorganisasjonene kan søke Lotteritilsynet om, inngå her.

*Lovhenvi­sing: pl § 19 (2) c*

#### *Utdypende*

Selvstendige, privatrettslige juridiske enheter som er finansiert helt eller delvis av offentlige midler, forstås som bidragsyttere. Midler mottatt fra slike aktører så som refusjon av mva, av avgifter eller annen form for støtte er altså ikke offentlig støtte, men bidrag til partiledet og skal føres under en av postene for Bidrag (f.eks. tilskudd fra LNU og BUR, se mer om dette under «Bidrag fra andre organisasjoner»).

#### Medlemskontingenter direkte innbetalt til partiledet

Regn bare med kontingenter som medlemmer har betalt direkte inn til partiledets egen bankkonto. Kontingenter som er samlet inn av annet partiled, for eksempel på sentralt nivå, og deretter utbetalt til partiledet, skal oppgis som interne overføringer (separat post).

*Lovhenvi­sing: § 19 (2) d*

#### *Utdypende*

Medlemskontingenter som ble inntektsført året før rapporteringsperioden, og ikke ble betalt og ikke kunne inndrives i rapporteringsperioden, skal føres som kostnad og ikke som inntektsreduksjon.

#### Inntekter fra lotterier, innsamlingsaksjoner og lignende

Her inngår bingoinntekter, innsamlinger og loddsalg på møter o.l. Slike innsamlinger regnes ikke som anonyme bidrag og er derfor lovlig. Partiskatt og lignende faste bidrag fra privatpersoner føres under post for bidrag fra privatpersoner.

*Lovhenvi­sing: § 19 (2) e*

#### Kapitalinntekter

Kapitalinntekter omfatter bl.a. mottatte renter på innskudd i bank, mottatt utbytte fra aksjer og fondsplasseringer, gevinst ved salg av aksjer og fond o.l., dessuten ikke-mottatte renter som partiledet har en juridisk rett til å motta.

*Lovhenvi­sing: 19 (2) f*

#### *Utdypende*

Ikke-mottatte renter som partiledet har en juridisk rett til å motta, regnes som realiserte inntekter. Eksempel: Partiledet A har gitt et lån til et annet ledd i partiet, der rentene forfaller hver 01.04. og 30.09. Da vil partiledet A ved regnskapsårets slutt ha rett til renter for perioden 01.10.-31.12. uten å ha mottatt disse. Rentene for oktober, november og desember skal beregnes og regnes med som inntekt. Slike beløp føres i balansen som kortsiktige fordringer under omløpsmidler.

Ta ikke med urealiserte kapitalinntekter, som kursstigning på et aksjefond som eies av partiledet 31. desember. Slik verdistigning skal verken balanseføres eller regnes med som inntekt i sammenheng med innrapporteringen. Urealiserte tap skal heller ikke gå til fradrag.

*Lovhenvi­sing: Forskriften, §§ 3-2 (1) e og 3-3 (1) b.*

Realiserte tap ved salg av aksjer og fondsplasseringer føres ikke som inntektsreduksjon, men i separate poster som finanskostnad og som del av administrasjonskostnadene i note.

## Inntekter fra forretningsvirksomhet

Inntekter fra forretningsvirksomhet omfatter inntekter fra salg av varer og tjenester, fra utleie av eiendom eller enhver annen forretningsvirksomhet. Kostnader eller tap skal ikke trekkes fra, men føres som kostnad.

*Lovhenvvisning:* § 19 (2) g

## Andre inntekter fra egen virksomhet

Andre inntekter fra egen virksomhet omfatter alle inntekter som ikke er nevnt annet sted.

*Lovhenvvisning:* § 19 (2) h

### *Utdypende*

Bidrag, mottatte kostnadsrefusjoner og andre overføringer fra andre ledd eller fra lag i partiet skal ikke føres her, men under andre spørsmål (separate inntektsposter i skjemaet).

## Bidrag, generelt

Med bidrag menes pengebidrag og verdien av varer, tjenester og andre tilsvarende ytelser som er mottatt vederlagsfritt eller til underpris<sup>1</sup>. Bidrag som partiledet har mottatt og rapportert i løpet av valgkampen i valgår, skal også tas med. Bidragene skal fordeles på fem grupper av bidragsytere, se egne poster nedenfor – disse postene gjelder bare lovlige bidrag. Muligens skal bidragsyter identifiseres i Noter.

### Pengebidrag

Alle pengebidrag skal regnes med, fra første krone, også testamentariske. Beløpene skal føres brutto, f.eks. regnes mottatte kostnadsrefusjoner som bidrag (inntekt) etter partiloven og ikke som kostnadsreduksjon (veileder til forskrift § 3-2 e).

### Bidrag i form av annet enn penger

Bidrag i form av annet enn penger i løpet av regnskapsåret skal regnes med om verdien når en minstegrense. Slike gaver skal regnes med som bidragsinntekt hvis verdien av et eller flere bidrag fra en og samme giver til sammen utgjør minst

- 12 000 kroner per giver for partiledd på kommunenivå.
- 23 000 kroner per giver for partiledd på fylkesnivå.
- 35 000 kroner per giver for partiledd på sentralt nivå.

Bidragene skal verdsettes til omsetningsverdi, benytt eventuelt en anslått markedsverdi. Om regnskapsføring, se lenger ned.

For eksempel kan det være kontorutstyr, partibrosjyrer, hytter, biler, kunstgjenstander, verdipapirer osv. og/eller tjenester som annonser for partiledet, helt eller delvis fri bruk av bil som eies eller leases av bidragsyter, annen form for utlån av gjenstander eller lokaler eller annet inkl. testamentariske gaver av denne typen.

Rent dugnadsarbeid er unntatt, se nærmere nedenfor.

*Lovhenvvisning:* §§ 19 (2) i-m, 19 (3)

### *Utdypende*

#### Regnskapsføring av bidrag i form av annet enn penger

---

<sup>1</sup> Partiloven krever ikke en fordeling på monetære og ikke-monetære bidrag. Rapporteringsskjemaet RA-0604 har imidlertid denne oppsplittingen for å bidra til at partiledene faktisk rapporterer bidragene fullstendig. Skjema er på dette punktet utformet etter ønske fra en rekke representanter fra partiene.

Bidrag i form av annet enn penger skal regnskapsføres som inntekt dersom terskelverdien per giver blir nådd eller overskredet. Verdien på bidraget/ene regnes med under den givergruppen de tilhører.

Slike gaver fører vanligvis ikke til et bedre økonomisk resultat. Motposten i bokføringen blir i så fall samme beløp under kostnader (se også forklaring til postene for «varekostnad» og for «tjenestekostnad»). Verdien av slike gaver fra de fem gruppene av bidragsytere må dermed summeres og fordeles på postene for vare- og/eller tjenestekostnader. Hvis gaven derimot må aktiveres, blir motposten til bidragsinntekten anleggsmiddel i balansen (bil, hytte, større maskiner o.l.).

Hvis en bidragsyter f.eks. har betalt annonse for partilaget og får mva refundert, skal partiledet føre bidraget inkl. mva i regnskapet. Hvis partiledet må refundere mva-beløpet, skal mva-beløpet heller ikke trekkes fra i bokføringen av bidraget. Mva-beløpet skal i så fall føres som kostnad.

#### Løfter og regnskapsføring

Løfter om bidrag forstås regnskapsmessig som «mottatt» hvis løftet er juridisk bindende, for eksempel i form av et gjeldsbrev fra bidragsyteren. Det skal altså bokføres med datoen for løftet.

#### Avgrensning mot andre typer inntekter

Følgende tas ikke med som bidragsinntekter:

- Evt. rapporteringspliktige, ulovlige bidrag føres i særskilt post.
- Dugnadsarbeid regnes ikke som bidrag. Jf. § 19 (3), se nærmere nedenfor.
- Lotteriinntekter, innsamlinger osv. inngår ikke her, men i separat post.
- «Bidrag» gitt som lån til partiledet, dvs. med avtalt tilbakebetaling og normale markedrenter, er gjeld. I sammenheng med årsregnskapet forstås innbetalingen altså ikke som et bidrag etter loven og dermed heller ikke som inntekt selv om den kan ha blitt rapportert som «valgkampbidrag» i valgår. I regnskapet føres slike innbetalinger kun i balansen (vanligvis deb Bank/cr långiver).

#### Dugnad, avgrensning

Dugnadsarbeid fra privatpersoner er unntatt innberetningsplikten. Hvis for eksempel en snekker utfører oppgaver som ikke er en del av hans yrke eller inntektsgrunnlag, er dette ikke innberetningspliktig - uavhengig av verdien på ytelsen. Hvis derimot snekkeren gjør samme jobben for et partiledet, er verdien av jobben regnskaps- og innberetningspliktig hvis den verdsettes til minst 12 000 kr for kommunepartier, minst 23 000 kr fylkespartier og minst 35 000 kr for hovedorganisasjoner.

Tilsvarende gjelder ved utleie av lokaler eller gjenstander fra privatpersoner. Ved gratis eller redusert pris på leie av et lokale som det ellers ville kostet penger å leie, skal differanse mellom markedspris og betalt pris innberettes hvis totaldifferansen overstiger de nevnte terskelverdiene og utleier har utleie som inntektsgrunnlag. Hvis utleier vanligvis ikke har utleie av lokalet som del av sitt inntektsgrunnlag, skal det ikke oppgis.

#### Merk, innsats som ikke er dugnad

Hvis et partimedlem gjør en innsats for partiledet og dette arbeidet er mulig pga et bidrag som han/hun har mottatt personlig, er dette ikke å anse som dugnad, men som bidrag i form av annet enn penger. Hvis vedkommende sin innsats har en verdi lik eller større enn terskelverdien (se ovenfor), skal innsatsen forstås som bidragsinntekt for partiledet og føres under en av postene for «Bidrag». I tillegg skal den egentlige bidragsyteren identifiseres under Noter, altså vedkommende som overførte penger til partimedlemmet.



### Identifisering i noter

Bidrag fra en og samme giver som samlet sett når en bestemt grense, skal spesifiseres med navn og beløp under Noter (se «Spesifisering av bidrag» under Noter). Merk at selv om mottatte bidrag per giver er under grensen for når det/de skal identifiseres i notene, må partiledet alltid kunne identifisere giveren (jf. § 17a (1)), f.eks. ved at det går fram av bilaget(ene) i regnskapet.

### Bidrag fra privatpersoner

Summen av bidrag fra privatpersoner skal føres her (i form av penger og i form av annet enn penger, se forklaring ovenfor). Ta med både regelmessige og mer tilfeldige innbetalinger som «partiskatt» o.l. fra medlemmer og enhver annen innbetaling fra privatpersoner, inkludert testamentariske gaver.

*Lovhenvising:* §§ 19 (2) i og 19 (3).

#### *Utdypende*

Enkelte folkevalgte representanter for partiet har ordninger der deler av deres honorar overføres fra kommunen til partiledet direkte. Slike overføringer forstås som pengegave fra representanten personlig og føres her.

Medlemskontingent føres ikke her, men i egen post for «Medlemskontingenter» eller som «Overføring fra andre partiledet».

### Bidrag fra kommersielle foretak (bedrifter)

Summen av bidrag fra kommersielle foretak (bedrifter) skal føres her (i form av penger og i form av annet enn penger, se forklaring ovenfor). Ta med både regelmessige og mer tilfeldige innbetalinger.

*Lovhenvising:* §§ 19 (2) j og 19 (3)

### Bidrag fra organisasjoner i arbeidslivet

Summen av bidrag fra organisasjoner i arbeidslivet, som LO, Fagforbundet, NHO osv. skal føres her (i form av penger og i form av annet enn penger, se forklaring ovenfor). Ta med både regelmessige og mer tilfeldige innbetalinger.

*Lovhenvising:* §§19 (2) k og 19 (3)

### Bidrag fra andre organisasjoner, foreninger o.l.

Summen av bidrag fra andre organisasjoner, foreninger, sammenslutninger, institusjoner, stiftelser og fond skal føres her (i form av penger og i form av annet enn penger, se forklaring ovenfor). Ta med både regelmessige og mer tilfeldige innbetalinger.

*Lovhenvising:* §§19 (2) l og 19 (3).

#### *Utdypende*

Midler overført fra selvstendige, privatrettslige juridiske enheter forstås som bidrag fra "andre organisasjoner" selv om organisasjonen er finansiert helt eller delvis av offentlige midler. Refusjon av mva, av avgifter eller annen form for støtte fra slike aktører skal normalt føres her. F.eks. inngår midler mottatt direkte fra LNU (Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner), BUR (Barne- og ungdomsråd) eller fra deres lokale enheter. Merk at midler fra LNU og/eller BUR som mottas av et ledd (for eksempel sentrallet) men som deles ut videre til underliggende ledd (for eksempel fylkesleddene) kun er å anse som bidrag for det leddet som mottar selve overføringen fra LNU/BUR. Midlene som overføres til underliggende enheter er intern overføring.

### Bidrag fra andre

Summen av bidrag fra enhver annen bidragsyter ikke nevnt annet sted skal føres her (i form av penger og i form av annet enn penger, se forklaring ovenfor). Ta med både regelmessige og mer tilfeldige innbetalinger.

*Lovhenvising:* §§19 (2) m og 19 (3)

### Overføringer fra andre partiledde (intern overføring)

Overføringer fra andre partiledde omfatter alle innbetalinger til partiledde eller mottatte godskrifter fra andre deler av samme partiorganisasjon såfremt disse er regulert av partiloven. Som eksempler nevnes overføring eller godskriving av medlemskontingenter, deler av offentlig støtte eller av bidrag, samt kostnadsrefusjoner mv fra et annet partiledde. Transaksjonen kan også være mellom en ungdomsorganisasjon som faller inn under loven og et partiledde eller hovedorganisasjon.

*Lovhenvising:* § 19 (2) n og forskrift § 3-6, 1 n.

#### Utdypende

Eksempel: Ditt partiledde har lagt ut for andre partiledde og får hele eller deler av utlegget tilbakebetalt, f.eks. ved å betale faktura for et felles arrangement, hele utlegget føres da som kostnad i ditt partiledde og refusjonene fra de andre føres som inntekt her i denne posten. Overføringen eller godskriften fra det andre partiledde skal altså ikke redusere kostnadene.

Hvis derimot ytelsen er mottatt fra en enhet i partiorganisasjonen som for det ene er en selvstendig juridisk person, for det annet ikke selv er rapporteringspliktig og det ikke foreligger noen motytelse fra partiledde, blir dette et bidrag som skal regnskapsføres som «Bidrag», f.eks. et bidrag fra partileddeets kommunestyregruppe eller fylkestingsgruppe. Merk at dersom partiledde mottar slike midler som kompensasjon for et arbeid som partiledde har gjort for den folkevalgte gruppen, blir dette "Inntekter fra forretningsvirksomhet". Både inntektene og de tilsvarende kostnadene føres brutto, ikke som ett nettobeløp.

### Kostnader etter art

Samtlige kostnader skal føres etter art eller etter aktivitet. Malen legger opp til at kostnadene føres etter art mens fordeling etter aktivitet gjøres i Noter. Hvis kostnader føres etter aktivitet, kan fordelingen på artskostnader gjøres etter beste skjønn.

*Lovhenvising:* forskrift § 3-10, jf. loven § 20a (2) a-d og (3).

#### Utdypende

Merk at partiloven krever bruttoføring, mottatte kostnadsrefusjoner skal altså ikke gå til fratrukk på kostnadene, men skal føres på passende inntektspost, normalt på en «Bidragspost». Eventuelle utbetalte refusjoner skal dermed føres som kostnad og ikke som inntektsreduksjon.

### Lønnskostnader

Lønnskostnader omfatter alle ytelser i ansettelsesforhold, inkludert deltidsansatte og vikarer, med andre ord, det dreier seg om totale personalkostnader for ansatte. Lønnskostnader omfatter dermed arbeidsgiveravgift, pensjonskostnader, forsikringer, reisekostnader, fagforeningskontingenter og andre ytelser som fri kantine, personalhytte, tilskudd til eget idrettslag og lignende for ansatte. Eventuelle honorarer som føres som lønn eller frikjøp av tillitsvalgte som utløser arbeidsgiveravgift, skal også regnes med.

*Lovhenvising:* § 20a (2) a

### Varekostnader

I varekostnader inngår kostnader til alle forbruksvarer knyttet til administrasjon og evt. produksjon og salg. For eksempel innkjøp av kontorrekvisita, kaffemaskin og lignende, samt kontormaskiner og utstyr som ikke skal aktiveres og avskrives. Varekostnader omfatter alt som ikke inngår i noen av de øvrige kostnadene etter art.

*Lovhenvising:* § 20a (2) b

### Kostnader pga gaver i form av varer

Dette er en regnskapsmessig "motpost" til mottatte gaver (bidrag) der gaven er regnskapsførte forbruksvarer. Verdien av gaver som består av forbruksvarer, regnes med i sum varekostnader. Slike «forbruksvare-gaver» må kostnadsføres med samme verdi som gavene fordi disse gavene ikke fører til forbedret regnskapsresultat. F.eks. kan dette gjelde et opplag med partibrosjyrer, et parti ytterjakker mv.

Posten her gjelder forbruksvarer eller anskaffelser som ikke skal aktiveres.

### «Motpost» når gavegjensstanden må aktiveres

Hvis gavegjensstanden har en verdi som er større enn 30 000 kroner og har en levetid på minst 3 år, skal den aktiveres i regnskapet. Dette dreier seg om gjenstander som verken er forbruksvarer eller tjenester. Slike gaver skal føres som bidragsinntekt, «motposten» blir eiendel under Anleggsmidler (fysiske) i balansen. Slike bidrag består av gjenstander av varig verdi, partiledet har blitt "rikere" takket være gaven, den bidrar til et forbedret økonomisk resultat for partiet / partiledet. Som eksempel nevnes gaver i form av en bil, en hytte, en kopieringsmaskin verdt over 30 000 kr mv.

### Kostnader til anskaffelse av tjenester

Kjøp av tjenester gjelder alle kostnader til kjøp (anskaffelse) av alle typer tjenester og ekstern bistand, så som annonser, leie av lokaler, leasing, rådgivning, revisorhonorar, ekstern kursing, vedlikeholdsarbeider, bespising med mer, inklusiv godtgjørelse til tillitsvalgte dersom dette ikke inngår i lønn med arbeidsgiveravgift.

*Lovhenviing:* § 20a (2) c.

### Kostnader pga gaver i form av «tjenester»

Dette er en regnskapsmessig "motpost" til mottatte gaver (bidrag) der gaven er en regnskapsført tjeneste. Verdien av gaver som består av tjenester, regnes med i sum kostnader til anskaffelse av tjenester. Slike «tjeneste-gaver» må kostnadsføres med samme verdi som gavene fordi disse gavene ikke fører til forbedret regnskapsresultat.

En kan anta at bidrag i form av annet enn penger vanligvis av tjenester, f.eks. innrykk av annonse betalt av en støttespiller til partiledet, utlån av leiebil, en opptreden på et partiarrangement der utøveren ikke tar seg betalt osv. Når slike gaver er tatt med som inntekt, må de også kostnadsføres slik at regnskapet ikke viser et bedre resultat av den grunn.

### Avskrivninger (inkl. Nedskrivninger)

Alt utstyr som partiet eller partiledet bruker, vil slites over tid. Slitasjen på utstyr som er aktivert i balansen, må vises som årlige verdifall i et fullstendig regnskap. Dette føres som "avskrivninger".

Nedskrivning av tilgodehavende som ikke kan inndrives, føres også her.

*Lovhenviing:* § 20a (1). Nedskrivning, jf. forskrift § 3-10 d.

### *Utdypende:*

De årlige avskrivningene beregnes sjablongmessig etter en fastsatt levetid, jamfør partilovforskriftens § 3-3. Avskrivningene påvirker verdiene på anleggsmidlene.

Eventuelle nedskrivninger føres også her, se forskriften § 3-10 d. Konkret eksempel på tilgodehavende som ikke kan inndrives, kan være medlemskontingenter som var en del av omløpsmidlene ved utgangen av året før, og som det ikke er mulig å inndrive.

### Finanskostnader

Dette gjelder for eksempel

- betalte renter på lån korrigert for tidligere års periodiseringer, påløpte, ikke betalte renter mv
- tap ved salg av aksjer og fondsplasseringer

Ta ikke med urealiserte tap på aksjer og fondsplasseringer.

*Lovhenvvisning:* § 20a (2) d og forskrift § 3-2 (1) a, c, e samt veiledning til forskrift.

#### *Utdypende*

Eventuelt må renter korrigeres for tidligere års periodiseringer.

### Overføringer til andre partiled

Alle utbetalinger eller utsendte godskrifter fra et partiled til andre deler av partiapparatet som faller inn under partiloven, tas med, som f.eks. overføring eller godskrivning av medlemskontingenter, deler av offentlig støtte eller av bidrag fra private, refusjoner av utlegg som et annet partiled har hatt mv.

*Lovhenvvisning:* § 20a (3) samholdt med forskrift § 3-10 f og veiledning til forskrift.

#### *Utdypende*

Eksempel: En annen enn din organisasjonsenhet i partiet har lagt ut for ditt partiled, f.eks. ved å betale en faktura for et felles arrangement. Ditt partiled overfører eller lover å ta sin andel av kostnaden og sender godskrift til den andre organisasjonsenheten. Ditt partiled fører da summen av slike beløp som kostnad i posten "Overføring til andre partiled". Eller ditt partiled har mottatt medlemskontingentene og overfører det meste av disse til andre partiled. Summen av disse utbetalingene føres som kostnad i «Overføringer til andre partiled» og skal ikke redusere inntektsposten for medlemskontingenter.

### Balanse

Balansen viser for det ene verdien av samtlige eiendeler til regnskapsenheten (partiet eller partiledet) og for det annet hvordan dette er finansiert (ved gjeld og egne midler, kalt egenkapital). Sum Eiendeler på et bestemt tidspunkt er dermed nødvendigvis alltid lik sum av Gjeld og Egenkapital på samme tidspunkt.

### Omløpsmidler

Omløpsmidler består av følgende poster som skal vises i årsregnskapets balanse:

- Kasse og bank
- Kundefordringer
- Varelager (varer av samme art med en samlet innkjøpsverdi på 30 000 kroner eller mer)
- Andre kortsiktige fordringer og finansielle omløpsmidler

Partiloven krever bare at sum omløpsmidler skal rapporteres offentlig.

*Lovhenvvisning:* Se § 22b (1) samt forskrift § 3-3 (1).

### Anleggsmidler

Anleggsmidler består av anskaffelser med en verdi på over 30 000 kroner som har en levetid på minst 3 år. Fysiske anleggsmidler verdsettes til anskaffelseskost redusert med eventuelle avskrivninger.

Finansielle anleggsmidler verdsettes til anskaffelseskost uten justering for urealiserte, markedsmessige verdiendringer. Balansen i årsregnskapet skal vise følgende poster:

- Bygg
- Fast inventar og anlegg
- Annet inventar og driftsløsøre
- IKT-utstyr
- Finansielle anleggsmidler og langsiktige fordringer

Partiloven krever bare at verdien av fysiske og finansielle anleggsmidler i alt skal rapporteres offentlig.

*Lovhenvising:* § 20b (1) samt forskrift §§ 3-7 (1) og 3-3 (1).

#### *Utdypende*

Finansielle anleggsmidler kan f.eks. være midler bundet opp i obligasjonsfond o.l. der man planlegger å realisere disse om tidligst 3 år.

Langsiktige fordringer er krav partiledet har mot andre, men som tidligst vil bli betalt til partiledet om 3 år.

Mottatte gaver (bidrag) i form av gjenstander med varig verdi, dvs. som er verdt minst 30 000 kroner og har en levetid på minst 3 år, har gjort partiledet "rikere" og skal føres som anleggsmidler. Som eksempel nevnes en bil, en hytte eller en kopieringsmaskin verdt over 30 000 kroner og levetid på minst 3 år. Bruk samme verdi på disse gavene som ble benyttet som inntekt (bidrag).

#### Kortsiktig gjeld

Som kortsiktig gjeld regnes gjeld som skal nedbetales i løpet av kommende år. Ta med kommende års avdrag på langsiktig gjeld og reduser langsiktig gjeld med samme beløp. Balansen i årsregnskapet skal vise følgende poster for kortsiktig gjeld:

- Leverandørgjeld
  - Skyldige offentlige avgifter
  - Annen kortsiktig gjeld (f.eks. bankgjeld og annen lånegjeld)
- Partiloven krever bare at sum kortsiktig gjeld skal rapporteres offentlig.

*Lovhenvising:* Se § 20b (1) samt forskrift § 3-3 (2).

#### *Utdypende*

Tilskudd fra støttespillere til partiledet (partiet) som er gitt som reelle lån med avtalt, bindende tilbakebetaling innen 12 måneder fra regnskapsårets slutt, inngår her.

#### Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld består av gjeld med betalingsfrist på ett år eller mer. Balansen i årsregnskapet skal vise følgende poster for langsiktig gjeld:

- Pensjonsforpliktelser
  - Annen langsiktig gjeld (f.eks. bankgjeld og annen lånegjeld)
- Partiloven krever bare at sum langsiktig gjeld skal rapporteres offentlig.

*Lovhenvising:* Se § 20b (1) samt forskrift § 3-3 (2).

#### *Utdypende*

Bidrag gitt som reelle lån med avtalt, bindende tilbakebetaling senere enn 12 måneder fra regnskapsårets slutt, inngår her.

#### Egenkapital

Formålskapital er lovens begrep og er identisk med regnskapsbegrepet egenkapital. Balansen i årsregnskapet skal vise følgende poster for egenkapital

- Formålskapital med ekstern pålagte restriksjoner
- Formålskapital med selvpålagte restriksjoner
- Annen formålskapital

Partiloven krever bare at sum egenkapital skal rapporteres offentlig.

Har partiledet ikke fattet årsmøtevedtak på hvordan egenkapitalen skal benyttes og det heller ikke finnes bindinger pålagt av andre, vil hele egenkapitalen stå som «Annen formålskapital» i balansen.

*Lovhenvising:* pl-forskrift § 3-7 (3)

### *Utdypende*

#### Beregning

Egenkapitalen kan beregnes som sum eiendeler minus all gjeld (forutsatt at eiendeler og gjeld er riktige). Egenkapitalen blir negativ, hvis gjelden er større enn summen av alle eiendeler.

Endringen i Formålskapital i løpet av regnskapsåret skal alltid være lik Resultat, altså lik alle inntekter ÷ alle kostnader etter partilovens regler (noe forskjellig fra regnskapsloven). Viser resultatregnskapet et overskudd, skal formålskapitalen øke med nøyaktig samme beløp. Og omvendt, hvis årsregnskapet viser et underskudd, skal egenkapitalen minke med samme beløp. Er regnskapspostene ført riktig, vil alltid dette stemme samtidig som sum Eiendeler vil være lik sum av Gjeld og Egenkapital på et og samme tidspunkt.

#### Partiledd uten gjeld

Har partiledet hverken kortsiktig eller langsiktig gjeld, er egenkapitalen lik summen av eiendelene på samme tidspunkt. Eiendelene til mange partiledd består bare av hva partiledet har på bank. Har partiledet ingen andre eiendeler og ingen gjeld, er egenkapitalen lik verdien på banksaldo.

#### Delpostene

I årsregnskapet kan egenkapitalen være delt på underposter, for eksempel "fond" kun til bruk for valgkamp mv (formålskapital med selvpålagte restriksjoner).

#### Innskudd og uttak av egenkapital

Hvis det er skutt inn ny egenkapital, skal dette føres som inntekt, et mulig eksempel kan være en mottatt intern overføring fra den sentrale partiorganisasjonen for å styrke partiledets økonomi. Er det tatt ut egenkapital, skal dette føres som kostnad, et mulig eksempel på kostnad i dette tilfellet er Overføring til andre partiledd.

## Noter

Nedenfor knyttes det bare kommentarer til enkelte av noteopplysningene. Oversikter er ikke fullstendig. Alle noter som kreves etter lov og forskrift, er imidlertid tatt med i regnskapsmalen. Fyll ut de noteopplysningene som er relevante for partiledet, de andre kan stå der uten oppføringer.

### Spesifisering av bidrag

Dersom partiet eller partiledet har mottatt bidrag som omtalt foran, må man vurdere om bidragsyter også må identifiseres etter partilovens krav. Partiledet har plikt til å identifisere bidragsytere og verdien på bidraget (bidragene) hvis verdien av en eller flere bidrag fra en og samme giver i løpet av regnskapsåret til sammen utgjør minst

- 12 000 kroner per giver for partiledd på kommunenivå.
- 23 000 kroner per giver for partiledd på fylkesnivå.
- 35 000 kroner per giver for partiledd på sentralt nivå.

*Lovhenvising:* §§ 20 (1) og (5) samt § 19 (2) i-m.

### *Utdypende*

#### Bidrag mottatt i løpet av valgkamp

Bidragsyterne skal identifiseres i Noter som angitt ovenfor selv om partiledet allerede har rapportert de samme bidragene i løpet av valgkamp i valgår.

### Bidrag gitt som lån

Hvis et rapportert «valgkampbidrag» eller bidrag mottatt utenom valgkamp er gitt som lån og tilbakebetaling er avtalt, skal de ikke være en del av inntektene i regnskapet, men føres som lånegjeld. Verdien av «bidragslån» (reelle lån) som ikke er innfridd før 31.12. i regnskapsåret, skal tas med som gjeld og altså ikke føres som inntekt eller identifiseres i denne noten, men eventuelt under noten om «Låneavtaler, fordringer og gjeld».

### Bidrag i form av annet enn penger

Er det mottatt gaver i form av annet enn penger som må inntektsføres etter loven, må partiet eller partiledet også identifisere disse bidragsyterne. Reglene for identifisering og bokføring av denne type bidrag er sammenfallende.

### Politiske eller forretningsmessige avtaler

Det skal opplyses om det er inngått politiske eller forretningsmessige avtaler med bidragsytere, uavhengig av om bidraget kommer inn under beløpsgrensene for identifisering. Bidragsyters identitet skal oppgis.

*Lovhenvising:* § 20 (2) samt forskriften § 3-9 (2).

### Sponsoravtaler

Sponsoravtaler forutsetter en motytelse fra mottaker og regnes ikke som gave. Partiloven krever likevel at sponsorer skal identifiseres dersom bestemte grenseverdier blir nådd. Hvis ytelsen fra sponsor er verdt 12 000 kr eller mer for kommuneledd, 23 000 kr eller mer for fylkesledd og 35 000 kr eller mer for hovedorganisasjoner, skal avtalen oppgis, uansett hva verdien av partiets motytelse måtte være. Sponsorer skal i så fall navngis uavhengig av når avtalen er inngått. Det er tidspunktet for når sponsormidlene er mottatt som avgjør om sponsoravtaler må bli oppgitt.

*Lovhenvising:* § 20 (3) samt forskrift § 3-9 (3)

### Bidrag til tilknyttede organisasjoner og/eller organisasjoner kontrollert av partiledet

Partiledet skal rapportere bidrag som er mottatt av en organisasjon «som direkte eller indirekte kontrolleres av eller på annen måte er knyttet til» partiledet. Slike organisasjoner stiller ikke selv stille til valg og er heller ikke regulert av partiloven. Partiloven § 20 fjerde ledd gjelder alle organisasjonstyper som aksjeselskap, pensjonistforeninger mv inklusiv partiorganisasjoner utenfor landets grenser som er knyttet til et partiledet som er rapporteringspliktig.

*Lovhenvising:* § 20 (4) samt forskrift § 3-9 (4).

### Kostnader etter aktivitet

De totale kostnadene skal fordeles etter aktivitet i tillegg til etter art. Det dreier seg om to ulike måter å fordele kostnadene i alt på. Summen må altså bli den samme som for etter art. Om nødvendig bruk skjønn for å fordele på aktiviteter. Bare oppgi beløp på de aktivitetene som er relevante for partiledet.

*Lovhenvising:* § 20a (2) og (3).

### Utdypende

Finanskostnader og kostnader som ikke kan fordeles på en bestemt aktivitet, skal oppgis som "Administrasjonskostnader". Eventuelle avskrivninger skal om mulig tilordnes den aktivitetsgruppen de faktisk gjelder, ellers tas de med under "Administrasjonskostnader".

### Administrasjonskostnader

Dette er kostnader for å administrere partiledets virksomhet, for eksempel telefonkostnader, kopiutgifter, porto, rekvisita mv., finanskostnader, deler av lønnskostnader m.m. Ta også med avskrivninger som ikke kan tilordnes andre poster.

*Lovhenvi­ning:* § 20a (2) e

#### Kostnader i forbindelse med partiaktiviteter

­ Dette gjelder aktiviteter som fremmer eller oppfyller formålet til partiet eller partiled­det, så som kostnader til partimøter, kostnader knyttet til å utforme partiprogram, nominasjonslister mv. Beløpet kan bestå av deler av lønnskostnader, varekostnader, kjøp av tjenester som telefonkostnader m.m., samt avskrivninger dersom de pålitelig kan knyttes til disse partiaktivitetene.

*Lovhenvi­ning:* § 20a (2) f

#### Markedsførings­tiltak i forbindelse med valgkamp

Kostnader til markedsførings­tiltak i sammenheng med valgkamp summeres her.

*Lovhenvi­ning:* § 20a (2) g, i.

#### Utdypende

Slike kostnader kan pådras både før, i og etter valgkampperioden, for eksempel hvis faktura for trykking av flyveblader eller leie av valgkampbil først foreligger etter valget, regnes det som markedsføringskostnader knyttet til valgkamp. Avskrivninger regnes med dersom de på pålitelig måte kan knyttes til markedsføring og valgkamp. Løpende driftsutgifter for partiled­det skal uansett ikke med her.

Særlig i valgår kan det være naturlig å tilordne motposten til gaver mottatt i annen form enn penger, til denne aktivitetskostnaden, eventuelt til posten «Andre kostnader i forbindelse med valgkamp».

#### Andre kostnader i forbindelse med valgkamp

­ Dette gjelder valgkampkostnader som ikke umiddelbart kan knyttes direkte til markedsføringen. Eksempel: Drivstoff til valgkampbil, leie av transportmidler og boder mv. Avskrivninger regnes med dersom de på pålitelig måte kan knyttes til samme forhold.

*Lovhenvi­ning:* § 20a (2) g, ii.

#### Utdypende

I valgår kan det være aktuelt å tilordne motposten til gaver mottatt i annen form enn penger, til denne aktivitetskostnaden, dersom motposten ikke er markedsførings­tiltak (se omtalen ovenfor). Løpende driftsutgifter for partiled­det skal uansett ikke med her.

#### Overføringer til andre partiled­d

Overføringer til andre partiled­d er definert både som kostnad etter art og som kostnad etter aktivitet. Beløpet vil altså være det samme som er ført i selve årsregnskapet.

#### Låneavtaler, fordringer og gjeld

Har partiled­det noen form for fordringer og/eller gjeld, skal disse identifiseres.

- Fordringer består av midler partiet (partiled­det) har til gode
- Kortsiktig gjeld er enhver gjeld som etter betingelsene skal nedbetales i løpet av kommende år.
- Langsiktig gjeld er enhver gjeld som etter betingelsene skal betales om tidligst ett år eller senere.

I notene skal motpart og beløp oppgis for fordringer og gjeldsposter. I innberetnings­skjemaet for offentlig publisering skal imidlertid bare gjeldspostene (långiverne) oppgis med navn på fordrings­haver og beløp dersom tidligere anførte terskelverdier blir nådd (forklart nærmere i skjemaet).

*Lovhenvi­ning:* § 20 b (2) samt forskriften §§ 3-9 (5) og 3-11. Se også PLNs tolkningsuttalelse 20.12.2016, ref. 2016/4500/347

#### Utdypende



Lån uten frist for tilbakebetaling

Har partiet (partiledet) mottatt en innbetaling som er betegnet som lån, men det ikke er avtalt frist for tilbakebetaling, skal tilskuddet forstås som inntekt og regnes med i Resultatregnskapet.

Gjeldsforpliktelser

Ta med enhver gjeld per 31.12. i regnskapsåret, herunder også normal kortsiktig leverandørgjeld på normale forretningsmessige betingelser, pensjonsforpliktelser o.l., skyldige offentlige avgifter og skatt, samt banklån og andre lån eller forpliktelser.